

NY FIFEHEZANTENY

NY ANJARA ASA :

Ny anjara asa EM :

- Ny EM no foiben'ny fehezanteny.
- Tsy maintsy miaraka amin'ny **L**.
- Miova endrika rehefa avadika ho **L** ny **RF**.
- Ny EM voasoritra dia mitaky mpanoritra eo alohan'ny EM miaraka amin'ny kianteny dia.
- Ny EM tsy voasoritra dia io EM io ihany no tiana hasongadina ka tsy misy mpanoritra eo alohany.

Ny anjara asa L :

- **Ny L** no iantefan'ny resaka ary eo alohan'ny EM raha misy kianteny.
- **Ny L** dia mahasoritra tena toy ny : “Mpanoritra ny ny”.

L

Ny anjara asa F :

- **Ny F** dia izay vanim-pehezan-teny ankoatry ny EM sy L.
- **Ny RF** dia famenon'ny EM **ary azo avadika ho L** ary miova endrika ny EM.
- **Ny ZP** dia afaka mameno ny EM, L, F ary **tsy azo avadika ho L**.

TSIPELINA :

NY FOMBA FANORATRA :

1. Ny fanakambanan-teny :

- Atambatra ny fanoratra ny teny roa rehefa anarana raikitra ny fitambaran'izy roa.

Oh :

Vody + ondry = vodiondry

- Asiana tsipi-panohizana manelanelana ny teny atambatra raha miafara amin'ny **-ka**, **-tra**, **-na** ny teny voalohany.

- Ampiasaina ny faingo mihantona raha manomboka amin'ny zana-peo ny teny faharoa.

Oh :

Henatra + olona : henatr'olona.

- Atambatra ny teny ny fanoratra ny teny raha tompon'ny zavatra eo aloha ny teny faharoa.

Oh :

Ravina + hazo : ravinkazo.

- Mirafitra avy hatrany amin'ny teny fenoiny ny mpisolotena tampisaka.

Oh :

Razana + ntsika : razantsika.

2. Ny fampiasana ny “ho” manomboka ny teny :

- Misaraka ny fanoratra azy raha matoanteniny fototeny ny teny miaraka aminy.

Oh :

Ho vita ny asa rahampitso.

- Mitambatra raha misy (tovona na tovana).

Oh :

Hovitaina ny asa rahampitso.

Hatao ny asa.

- **Tranga manokana** : Manomboka amin'ny “e-” ny teny faharoa dia miseho amin'ny endrika feno ny filazam-potoana.

Oh :

Hoezahina harenina ny lavo.

3. Ny fomba fanoratra ireo teny mitovy fanonona :

Misy teny mitovy fanonona nefa samy hafa hevitra dia :

- Misy tsipi-panohizana raha manambara ampahany :

Oh :

- Ray aman-dreny ;
- Tanin-drazana ;
- Fiaraha-monina.

- Mitambatra raha manambara hevitra tokana :

Oh :

- Raiamandreny mpitandrina ;
- Manamboninahitra ambony ;
- Tanindrazana I Madagasikara ;
- Fiarahamonina malagasy.

« araka / ara-. » : mampiditra anarana :

“ **ara-** “ : araka nilatsaka ny **-ka** vokatry ny fanakambanan-teny, ahazoana ny sampanteny manaraka, mifanaraka, (...).

Ampiasaina ny “ara-“ /” araka” raha toa ka azo soloana ny iray amin’ireto : “mifanaraka amin’ny / manaraka”.

Raha tsy azo atao izay dia ny : “amin’ny / eo amin’ny / amin’ny lafiny / momba ny” no ampiasaina eo amin’ny toeran’ny “ara- ”.

Oh :

- Fitsipi-pitenenana ara-drafitra !
- Fitsipi-pitenenana manarakany rafitra !
- Hira ara-pilazantsara !
- Hira mifanaraka amin’ny filazantsara !

- Soratana mikambana ny teny roa hakambana raha milaza hevitra tokana.

Oh :

Raiamandreny mpitandrina.

- Soratana misaraka kosa raha milaza hevitra samihafa.

Oh :

Ray aman-dreny niteraka.

- ♦ “**aoriana**” : milaza fotoana.
- ♦ “**ao aoriana**” : milaza toerana.

- ♦ “**samihafa**” : zavatra iray tarika, fitanisana.
- ♦ “**samy hafa**” : zavatra tsy mitovy karazana, tsy fitoviana.
- ♦ “**nony**” : milaza fotoana.
- ♦ “**noho ny**” : milaza anton-javatra na fampitahana.

Oh :

Maty **noho ny** aretina izy.

Tsara ny roa **noho ny** iray.

- ♦ “**ary**” : mpampitohy.
- ♦ “**arỳ**” : milaza toerana.
- ♦ “**ao**” : milaza toerana.
- ♦ “**aho**” : mpisolo tena.

4. Ny fanavahana ny “**azo**” / “**afaka**” :

Avaho ny fampiasana ny “**afaka**” sy ny “**azo**” :

- “**Azo**” : Tsy fampiasa miaraka amin’ny matoanteny enti-milaza aman-tovana :m-, mi-, ma-, man-.

Oh :

Tsy fiteny ny hoe : azo manasa lamba eto ianao.

- Fa tsy maintsy miaraka amin’ny matoanteny enti-milaza aman-tovona a-, tovana : -ina, -ana ary tsirinteny sara_droa **x-...-ana**.

Oh :

Azo anasana lamba eto.

Azo atao ny manasa lamba eto.

Azo lazaina amin’ny hafa izany.

- “**Afaka**” : Tsy fampiasa miaraka amin’ny matoanteny enti-milaza aman-tsirinteny sara-droa : x-.....-ana, a-, -ina, -ana.

Oh :

Tsy fiteny ny hoe :

Afaka lazaina aminy izany.

Afaka atao ny manasa lamba eto.

Afaka anasana lamba eto.

- Fa tsy maintsy miaraka amin'ny matoanteny enti-milaza aman-tovana : “ m-, mi-, ma-, man- “

Oh :

Afaka manasa lamba eto ianao.

5. Ny tendron-tsoratra :

- Teny mitovy fanoratra fa tsy mitovy fanonona :

Oh :

Lalana / lalàna.

- Anavahana ny filaza mandidy amin'ny filaza tsotra amin'ny matoanteny “mpanao” na “sehatra” :

Oh :

Misasa / misasà ; miala / mialà.

- Anavahana teny mitovy fanoratra fa samy hafa ny dikany :

Oh :

Ary, àry, arỳ.

6. Fomba fanoratra ny “ana” manomboka ny teny dia... :

Atamba-panoratra amin'ny teny eo aoriany ny “an(a)” lasa “an-/am-“ manomboka ny teny :

◇ Raha tsy manambara toerana sy tsy azo foanana :

Oh :

Andavanandro.

◇ Raha milaza hevitra an-kolaka na sarinteny :

Oh :

Nandray **antendrony** ny hevitra naposaka teo izy ka izany nonampifanolana anay.

◇ Raha milaza fatra :

Oh :

Ny **ampahatelon'ny** fotsimbary tamin'ny gony very avokoa.

◊ Ny ankoatra izay dia asiana tsipi-panohizana :

Oh :

- Atao any **an-tsekoly** ny fifaninanana.
- Nekeny **am-pahatsorana** ny fangatahantsika.
- Efa **am-bolana** maro izao no tsy nihaona izy mianaka.
- Vola **an-tapitrisa** maro no lasany any.
- Eo **am-pandrasàna** no ahitana ny atiny.

7. Fomba fanoratra ny « maha » :

- Akambana ny fomba fanoratra azy raha toa azo amoronana matoanteny aman – tsirin -teny saradroa ny fototeny miaraka aminy sy / namanambara fiovan-toetra.

Oh :

- Mahatonga => ahatongavana.
- Mahatontosa => ahatontosana.
- Mahatanora anao ny volo fohy noho ny lava.

- Rehefa tsy feno ireo fepetra ireo dia mihataka kely ny fomba fanoratra azy.

Oh :

Ny fanahy no maha olona.